

9. REVITALIZACE A TECHNOLOGICKÝ KONCEPT OBJEKTU NOVÉ SCÉNY NÁRODNÍHO DIVADLA

OBSAH:

9.1 PROČ NOVÝ KONCEPT – ZDŮVODNĚNÍ

9.2 STRATEGIE REVITALIZACE

9.3 INSCENAČNÍ PROSTOR – TECHNOLOGIE (zadní budova)

9.4 DIVÁCKÉ ZÁZEMÍ – INTERIÉR (přední budova)

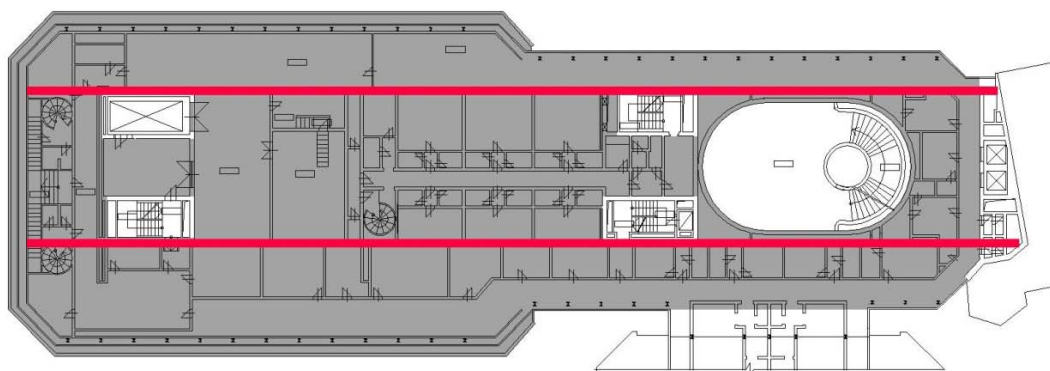
9.5 PROVOZNÍ ZÁZEMÍ – UMĚLECKÝ A TECHNICKÝ SOUBOR

9.1 PROČ NOVÝ KONCEPT – ZDŮVODNĚNÍ

Nová scéna byla od počátku hybrid. Původně začínala jako víceúčelový „kulturně společenský“ objekt, který byl v rozestavěnosti přeměrován na malou divadelní scénu, doplňující především svým rozměrem tradiční tři scény národního divadla (tehdy Národní, Tylovo a Smetanovo divadlo). Vzápětí se stal domovskou scénou Laterny Magiky.

Využití objektu pro divadelní účely bylo od počátku zásadně hendikepováno již hotovým konstrukčním rastrem (úzký a dlouhý ocelový skelet) na jedné straně, a marnou snahou architekta Prágra docílit universální variabilitu scény podle tehdejších trendů na straně druhé. A hybrid, který neumí dobře ani jedno, byl na světě.

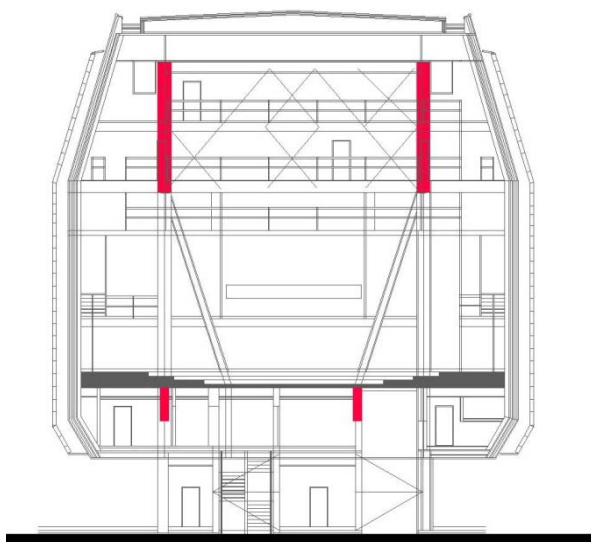
Hlavní problém dnešního stavu je příliš široká scéna vzhledem k velikosti hlediště a dramaturgickým potřebám, a příliš úzké provaziště, omezené původním konstrukčním skeletem. Nepříjemným paradoxem je i skutečnost, že variabilita deklarovaná architektem Prágrem, která byla důvodem k takto krkolomnému řešení, byla nakonec po praktických zkušenostech zcela odmítnutá.

Nový koncept řeší tyto kompromisní neobratnosti jednoznačným rozhodnutím respektovat danosti skeletu ve dvou extrémních polohách:

Varianta „ortodoxní“ – důsledná kukátková konfigurace inscenačního prostoru s hledištěm a jevištěm v kontinuálním pásu, určeným světlou šířkou mezi hlavními nosíky skeletu – 12m. Součástí této klasické formy je systém bočního vykrytí rastrem tuhých šál, při zdvihu pevně vedených po obou stranách hlavních nosníků, s možností individuálně zvolených skupin. Analogicky k tomu je řešeno horní vykrytí v kombinaci s prospektovými tahy.

Mezi šálami a pláštěm objektu zůstávají po obou stranách pásy cca 4m, naplňující velmi potřebné funkce jako u bočních jevišť.

Varianta „laboratorní“ – při zdvižení všech šál je k inscenování ponechán volný jevištní prostor v plné šířce – 20m a v plné hloubce – 15,5 ÷ 19m. Na rozdíl od předchozí varianty, která má všechny požadované parametry „virtuózního“ nástroje, je zde nabídnutá laboratoř, kde je vše víceméně dovoleno v rámci nekonformního způsobu inscenování, které se eventuálně může obejít i bez standardního hlediště. V extrémní poloze tato varianta představuje zcela volnou plochu, nad kterou visí plně vybavená scénická technologie.

Ostatní varianty využití – Pro inscenace jednotlivých souborů ND včetně Laterny Magiky a pro ostatní divadelní experimenty je zde sestava různých prostorových modifikací jak v jevištní tak hledištní části a jejich vzájemná kombinace. Jako mimořádně podstatná zejména z hlediska činoherních experimentů se jeví možnost redukce hlediště s plnou kapacitou necelých 400 míst na cca 150÷200 míst, popřípadě odstranění klasického hlediště jako celku vůbec.

Vedle alternativního inscenování a s bezprostředním napojením na přilehlou kavárnu ve foyeru ve třetím podlaží je tak využitelná pro jakékoli kulturně společenské happeningy (plesy, recepce, konference atp.). Tím naplňuje logickou provozní ambici, že objekt má šanci efektivně (i komerčně) fungovat v průběhu celého dne a nejen při zkouškách a večer.

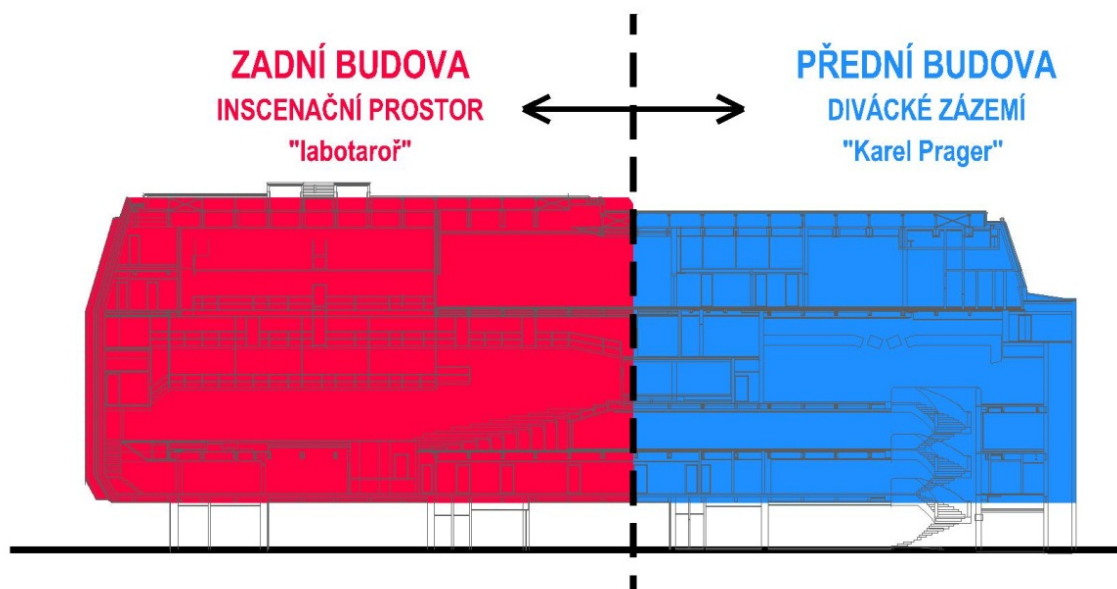
9.2 STRATEGIE REVITALIZACE NOVÉ SCÉNY

Nová scéna je i z hlediska architektonického dlouho diskutovanou stavbou. Kromě výše zmíněných divadelních neduhů nese architektonický výraz exteriéru a interiéru pachutí velmi nákladných, až chlubitvých staveb vrcholné normalizace. Autorské zpracování skleněné fasády Stanislava Libenského bylo považováno za výjimečný omyl i autorem samým. Příliš „patetické“ řešení interiérů divácké části - okázalé použití zeleného mramoru, velmi bohaté tvarování podhledů apod. – navozují zcela jinou atmosféru, než jakou bychom očekávali od liberálního experimentálního studia. Navíc ta samá honosná oficiózní atmosféra byla zatažena i do hledištní části, jakoby se neočekávalo, že by mohli inscenátoři na této scéně hledat nové formy a třeba i riskovat.

Nicméně skoro po třiceti letech se nová scéna bere i v odborné veřejnosti jako dokument doby svého zrození. Je zde natolik provázán vnější a vnitřní charakter, že je jasné, že nelze jednoduše změnit jedno bez druhého. Ale až na inscenační prostor (hlediště a jeviště dohromady), jehož změna je předpokladem, aby z nové scény nezbyla architektonicky, ale hlavně koncepčně pouhá dobová ambice přiblížit se ostatním

velkým scénám ND, byť s velkými kompromisy, bez nabídky něčeho jiného, co naopak velké scény komplementárně doplňuje. Co nabízí odlišný formát, odlišnou atmosféru, jiné podmínky pro specifické kusy, které by v historických budovách působily nemístně nebo násilně. Podmínky pro komplementární a autentický dramaturgický plán.

Vzhledem k výše zmíněným důvodům vychází nový koncept z rozhodnutí jasně oddělit charakter přední budovy s funkcí diváckého zázemí – veřejné a společenské prostory, foyery atd., od charakteru zadní budovy – inscenační prostor s novou technologickou koncepcí. Pomyslná demarkační čára mezi oběma částmi tvoří rozhraní. Na jedné straně zůstane původní architektonický koncept interiérů Karla Prágra jako svého druhu „památká“ se vším všudy, bez zásadních pokusů o nový „autorský“ vstup, na druhé straně zcela očištěná a nově koncipovaná a nově technicky vybavená „laboratoř“ inscenačního prostoru. Je namístě, že kontrast obou částí bude cíleně vyhrocen. Tato architektonická dualita je dobrá možnost jak vdechnout nový život Nové scéně při zachování všech neodparatelných atributů.

9.3 INSCENAČNÍ PROSTOR – TECHNOLOGIE (zadní budova)

Celý prostor (jeviště, provaziště, hlediště včetně elevace a mostů, atd.) bude očištěn od všech konstrukcí, technologických prvků a zejména všech stávajících akustických aplikací. Zůstanou pouze některé lávky na správných místech, které budou využity pro nový koncept – což je menšina. Následně bude inscenační prostor doplněn o nové technologické konstrukce, ale v jiné geometrii - viz zdůvodnění:

a) Horní sféra

Pro rekonstrukci jevištní mechaniky horní sféry předpokládáme kompletní novou instalaci konstrukcí obslužných a osvětlovacích lávek (s využitím vyhovujících stávajících konstrukcí), pojízdných mostů

sloužících jak pro obsluhu a servis zařízení jeviště a tak jako osvětlovací a technologický most nad výškovou úrovní pevných lávek jeviště.

Nosná konstrukce kladek prospektových tahů bude zachována a bude doplněna o nosné konstrukce pro pojezd bodových tahů a mostu.

Bude instalováno cca 29 nových prospektových tahů (400kg, 1m/s) se speciální tahovou tyčí s výkrytem, která bude ve spojení s bočními výkryty ohraničovat jevištní prostor z pohledu diváka. Tahů bočních výkrytů bude

celkem 8 kusů umístěných před a za hlavními bočními nosníky jeviště a budou zvedat vždy liché nebo sudé boční výkryty jeviště. Bodových tahů bude cca 12ks (200kg, 1m/s) a budou mít možnost pojezdu po drahách umístěných v prostorech mezi pláštěm budovy a hlavními betonovými nosníky jeviště.

Jako doplňková zařízení budou sloužit mobilní opony a horizonty zavěšované na prospektové tahy a budou sloužit k látkovému oddělení prostoru jeviště a hlediště nebo vymezení jeho hloubky. Konstrukce přenosných osvětlovacích baterií se budou upevňovat mezi dvě sousední tahové tyče prospektových tahů a budou sloužit pro umístění scénických a pracovních svítidel. Takto spojené prospektové tahy se potom budou pohybovat v synchronním režimu ovládání. Boční a horní výkryty tvořené sendvičovým panelem s látkovou „pokryvkou“ budou sloužit pro ohraničení prostoru jeviště při „laboratorní“ variantě. Volně pojízdné portálové věže budou sloužit k vytvoření portálového otvoru jeviště ve variantě divadelního kukátka a pro umístění scénických svítidel.

Motoricky ovládaná tahová zařízení budou vybavena sledováním polohy, snímáním zatížení, u vyšších rychlostí její regulací a možností synchronního provozu více zařízení. Samozřejmostí je funkční bezpečnost, jejíž úroveň bude dána výsledky analýzy rizik při provozu zařízení. To platí i pro ostatní motoricky ovládané jevištní mechanismy, jejichž úroveň vybavení bude dána požadavky funkční bezpečnosti. Ovládání jevištních mechanismů bude řešeno jako víceúrovňové. Zařízení, u kterých se předpokládá pohyb i během představení budou ovládána z hlavního počítačového ovládacího pultu s plnou diagnostikou, editací a archivací scén a celých představení. Předpokládané umístění ovládacího pultu na boční manipulační lávce. Pro zlepšení optické kontroly pohybu jevištní mechaniky bude instalován kamerový systém, který umožní obsluhu dohled i na zařízení bez přímé viditelnosti z ovládacího postu. Zařízení jevištní mechaniky, která se pohybují pouze mimo představení (přestávka mezi jednotlivými částmi představení je součástí představení) budou ovládána z místních ovládacích panelů. Přenosná zařízení (např. hlavní opona) budou mít vzhledem k svému charakteru rovněž pouze místní ovládání, i když jsou používána během představení. Pro umístění rozváděčů a řídicích počítačů jevištních mechanismů budou přizpůsobeny místnosti stávajících rozvodů v 2.NP a 6.NP.

b) Spodní sféra

Pro vyrovnaní podlah mezi jevištěm a hledištěm a pro instalaci doplňujících jevištních zařízení jako je točna nebo pohyblivé vozíky bude instalováno asi 30ks vyrovnávacích plošin (500kg/m², zdvih 0,3m). Povrch těchto plošin jakož i pevných částí podlahy bude tvořen dřevěnou jevištní podlahou s otvory pro osobní propadla. Prostor orchestřiště bude opatřen překrývacími dřevěnými panely. Do souboru spodní sféry patří i dekorační výtah s nosností 2500kg sloužící pro dopravu dekorací, jevištní techniky a mobiliáře do prostoru jeviště ze skladovacích prostor v nižších patrech budovy. Dále sem patří také mobilní osobní propadla (v počtu dvou kusů*).

Pro ovládání zařízení spodní sféry platí stejné zásady jako u horní sféry.

c) Fundus

Zahrnuje zařízení, která budou sloužit jako doplnění stabilní jevištní technologie a počítá se s jejich postupným doplňováním dle aktuálních inscenačních potřeb. Jsou to například samohybné jevištní palety (vozíky), kazetová točna, praktikáblý a hliníkové konstrukce (trussy), případně další zařízení rozšiřující instalační scénické prostředky.

d) Hlediště

Stupňovité hlediště bude tvořeno dvoudílnou mobilní konstrukcí (cca 350 = 150 + 200 diváků) bez křesel, kterou bude možno pro vytvoření rovné plochy hlediště zdvihnout pod strop hlediště tak, že její spodní část bude architektonicky a akusticky upravena jako strop hlediště včetně umístění svítidel.

e) Prostorová akustika

Vzhledem k notoricky známé zkušenosti se špatnou prostorovou akustikou Nové scény, bude základním krokem k vylepšení odstranit z inscenačního prostoru všechny původní akustické aplikace. Již to bude mít přínosný efekt. V dalším kroku budou aplikovány odrazné panely a další akustické prvky podle nové analýzy, které budou v zásadě menšího rozsahu než ty stávající.

Důležitým opatřením bude rovněž akustická úprava podlahy zkušebny a aplikace ve skrytém podhledu pod zkušebnou. Tím se umožní paralelní využití scény a zkušebny zároveň.

f) Světla, zvuk, projekce

Scénické osvětlení slouží k osvětlení představení. Pracovní osvětlení slouží k osvětlení prostoru jeviště v době mimo představení a k osvětlení prostoru obslužných komunikací (lávky, prostor za horizontem a šálami apod.). Hledištní osvětlení slouží pro osvětlení hlediště v době konání představení i v pracovním režimu (zkoušky, úklid atd.). Vzhledem k existenci více režimů provozu jeviště a hlediště a umístění svítidel hledištního osvětlení i ve zvedané hledištní elevaci bude realizováno i více režimů svícení. Z tohoto důvodu bude použit takový systém ovládání osvětlení, který bude umožňovat rychlé a provozně jednoduché změny režimů pro osvětlení. Hlavním bodem pro ovládání osvětlení bude světelná režie.

V rámci rekonstrukce prostoru budou odstraněny všechny staré rozvody a od centrálních přípojných míst budou provedeny nové trasy včetně rozvodů DMX a Ethernet na nové pozice dle současných i výhledových standardů.

Seznam požadovaných koncových prvků (použitelné stávající a nové prvky) je zpracován vedením Nové scény podle aktuálních potřeb se střednědobým výhledem:

Světelný park

- 1) Profilová svítidla pro NS- doplnění, opravy a nové
- 2) Klasické halogenové reflektory
- 3) Plošná svítidla a Parové reflektory s příslušenstvím
- 4) Rampová svítidla halogenová a fluorescentní
- 5) Měníče filtrů - sestava
- 6) Svítidlo vybojkové HMI 2500 se žaluzií a měničem MagVader
- 7) Pohyblivá LED svítidla v provedení RGB a White
- 8) Založní světelný pult ETC Congo Junior s příslušenstvím

- 9) Rozšíření počtu regulovaných okruhů - mobilní jednotky, přívody 63A
- 10) Rozšíření rozvodů DMX a Ethernet
- 11) Trussová konstrukce zadní světelné rampy
- 12) Pojízdna výsuvná plošina GenieGR15

Zvukové technologie

- 1) Zvukový pult, digitál 48
- 2) Odbavovací software zvuku Soundscape s obavovačem Eventplayer a příslušenstvím
- 3) Porty - sada digitálních portů AKG - 16 kanálů s kompl. Příslušenstvím
- 4) Reprosoustava hlediště NS - kompletní obnova ozvučení hlediště v systému 6.1
- 5) Ozvučení jeviště NS - stabilní monitoring, mobilní repro řídicí jednotka SpeakerManagement s instalací
- 6) Dorozumívací zařízení - inspic, digitální pevné, mobilní a bezdrátové stanice
- 7) Signalizační zařízení vč. ustředny - v návaznosti na Dorozumívací zařízení

Projekční technologie

- 1) Projekce Sanyo HD15.000 ANSI - celkem 3 ks
- 2) Objektiv LNS-T03 pro projekce Sanyo
- 3) DMX shutter - klapky pro projektory - 3ks
- 4) projekční plátno skládací přední/zadní 3x4m
- 5) odbavovací zařízení video Coolux Media server LT
- 6) profi odbavovací přehrávací zařízení 6xsynchro start
- 7) video mix pult pro odbavení představení a akcí

d) Livepost a ostatní kontrolní místa (světla, zvuk, projekce)

Nejen vzhledem k současným trendům, ale i malému formátu hlediště je namístě požadavek otevřeného stanoviště pro regulaci zvuku, integrovaného do hlediště – livepost. Jeho umístění ve středu technických kabin je umožněno zrušením projekce 35mm a jeho náhradou digitální projekcí. Kontrolní stanoviště světla a projekcí jsou umístěna po stranách. Výkonové jednotky jednotlivých systémů budou umístěny za technickým blokem (3.np) - zvuk, nad technickým blokem (4.np) – světla a projekce. V obou těchto úrovních jsou po stranách hlediště vyhrazeny další servisní a skladové prostory pro jednotlivé disciplíny.

9.4 DIVÁCKÉ ZÁZEMÍ – INTERIÉR (přední budova 2. np)

Jak bylo výše zmíněno, strategie přední budovy – divácké prostory vychází z ponechání architektonické „obálky“ Karla Prágra, která bude až s jistou pietou důsledně ošetřena, ale dnes již zcela přežitá provozní a funkční schémata budou nahrazena aktuální vizí toho, jak má tato specifická scéna v kontextu budov ND fungovat! Tyto změny, představované především novým obsahem celkové dispozice objektu, budou formulovány na principu „vloženého“ mobiliáře, který nebude zapírat svou temporální formu. To znamená, že i po budoucích zkušenostech, že vše funguje správně i po stránce ideové, provozní a ekonomické, budou tyto úpravy deklarovat svoji dočasnost a nahraditelnost. Tedy že nejsou natvrdo „vestavěné“. V tomto duchu budou v Projektové dokumentaci interiérů zpracovány klíčové prostory:

Spodní foyer 1. np

Nové provozní i dispoziční schéma bude muset naplnit nové komerční i ekonomické požadavky strategie ND jako celku – centrální systém pokladen, informační centrum, merchandising, první kontaktní místo s veřejností.

Šatna diváků – 2. np

Rozšířená podesta hlavního schodiště ve 1. np je optimální poloha pro vstup do centrálních šaten, které budou umístěny v části paralelním prostoru v rámci dnešního provozního zázemí, kterému je dnes věnována celá plocha 1. np. Napojení z podesty kvalitativně nenaruší původní autorskou koncepci Karla Prágra.

Kavárna – 3. np

Bývalé foyer ve 3. np bude definitivně plnit funkci celodenní „charismatické a snad i kultovní“ kavárny, jejíž smysl již dnes zkušenosti s provizorním pokusem potvrzují. Pro finální řešení je nutná nová koncepce jak vlastních ofisů, tak autonomního technického a skladového zázemí na správném místě. To by zároveň splňovalo i zázemí pro cateringový servis v případě propojení s inscenačním prostorem s využitím i pro výše zmíněné nedivadelní funkce.

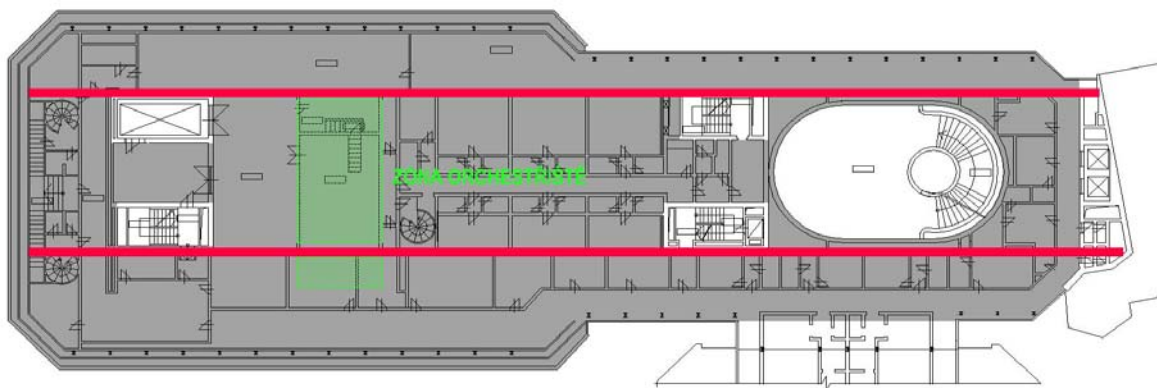
Horní foyer – 4. Np

Toto hlavní foyer před nástupem do hlediště potřebuje po asanaci původní „architektonické obálky“ pouze kvalitní a specifický mobiliář, který bude tvořit přechodový článek mezi oficiální atmosférou přední budovy a technickým, studiovým – až asketickým charakterem zadní budovy.

Všechny veřejné prostory budou mít repasovány základní technické prvky interiéru (VZT, osvětlení atd.) a na vytipovaných místech budou nainstalovány připojovací prvky pro zjednodušené sestavy světla, zvuku a projekce pro možnost příležitostného využití malých scénických, výstavních a jiných uměleckých aktivit.

9.5 PROVOZNÍ ZÁZEMÍ – UMĚLECKÝ A TECHNICKÝ SOUBOR

Podobně jako u provazistě je i 2. np zatíženo limitující přítomností podélných vazníků, které jsou v tomto podlaží navíc asymetricky situovány vůči podélné ose divadla. To mimořádně komplikuje plynulou cirkulaci osob mezi jednotlivými funkčními částmi. Situaci mimořádně komplikuje i eventualita využití podjevištního prostoru pro variantní umístění orchestru pod úroveň jeviště (Nemá smysl mluvit o klasickém orchestřišti, které v plné kapacitě a s odpovídajícími parametry jsou na třech dalších „kamenných“ scénách).

Šatny uměleckého souboru

Herci 2. np 40

Herci 1. pp 30

Inspicie, dirigent, choreograf, režisér

Šatny jevištní techniky

Technika	20
Světla	8
Zvuk	3
Projekce	3

Kostymérna

Sklad, příruční dílna, prádlo

Maskérna

Maskérna	12
----------	----

Rekvizity

Sklad, příruční dílna

Technické zázemí jeviště

Příruční sklad dekorací, nábytek, rekvizity, post Inspicie

Podjevištní prostor

Manipulační prostor, osobní propady

Zóna „orchestríště“

Strojovna – tahy, příruční dílna

Administrativní zázemí

Produkce	4
Kanceláře	9+1
Jevištní mistr	1
Sklad, kuchyňka, úklid	